

1 DE WET VAN ONZICHTBAARHEID VAN GOED NIEUWS

Vooruitgang gebeurt geleidelijk en onmerkbaar, terwijl achteruitgang in één klap gebeurt en onmiddellijk de aandacht trekt.

Als een gebeurtenis duidelijk is afgebakend in ruimte en tijd en velen tegelijk treft – ideaal voor nieuwsgaring – gaat het vrijwel zeker om een ramp. Een verwoestende aardbeving, zelfmoordaanslag, beurscrash, tsunami, gasontploffing. *Breaking news* gaat vaak letterlijk over dingen die breken en kapotgaan. Dat volgt uit de tweede wet van de thermodynamica: het universum neigt naar wanorde. Het is bijna altijd sneller en makkelijker om iets te vernietigen dan om iets op te bouwen. Dalingen in geweld, armoede, oorlog, onderdrukking, milieuvervuiling en criminaliteit verlopen meestal geleidelijk, terwijl opflakkingen abrupt gebeuren en opvallen.

2 DE WET VAN SNELHEID VAN SLECHT NIEUWS

Niets reist sneller dan het licht, behalve slecht nieuws.

Slecht nieuws verspreidt zich snel – vooral in het tijdperk van de massacommunicatie. Hoeveel vooruitgang de wereld ook boekt, er zal altijd genoeg rampspoed overblijven om het avondnieuws mee te vullen. Niemand buit die wet van de snelheid van slecht nieuws beter uit dan terroristen. Meestal kunnen terroristen slechts enkele tientallen mensen fysiek treffen, maar ze kunnen miljoenen mensen de stuipen op het lijf jagen.

3 DE WET VAN HET RAMPTOERISME

Hoe gruwelijker het nieuws, hoe meer we ervan smullen.

Waarom kijken zo veel automobilisten reikhalzend naar een auto-ongeluk aan de andere kant van de snelweg? Niet omdat zij sadisten zijn. De ultieme verklaring ligt in onze evolutie: slecht nieuws had gemiddeld veel grotere gevolgen voor je gezondheid dan goed nieuws. Als je voorouders een fortuinlijke dag hadden, betekende dat bijvoorbeeld dat ze een bizon konden doden. Maar een pechdag kon meteen hun laatste zijn: als je van een ravijn valt, in de kaken van een roofdier belandt of wordt doodgeknuppeld, wordt je bestaan direct tot nul herleid. Als we iets vreselijks zien op onze telefoons, is het alsof onze genen ons in de oren schreeuwen: ‘Let goed op, zodat dit jou niet overkomt!’

4 DE WET VAN HET BEHOUD VAN GEZEUR

Hoeveel vooruitgang de wereld ook boekt, de totale hoeveelheid verontwaardiging blijft constant.

Naarmate de wereld veiliger en welvarender wordt, leggen we geleidelijk de lat hoger voor wat als ‘veilig’ of ‘welvend’ geldt. Dit is op zich goed nieuws: vooruitgang betekent dat je je kunt veroorloven om veeleisender te zijn. Maar als je niet beseft dat *jij* de lat telkens hoger legt, kun je de indruk krijgen dat de wereld gestaag

achteruitgaat. Dit resulteert in de wet van het behoud van gezeik: hoeveel vooruitgang de wereld ook boekt, de totale hoeveelheid geklaag en gezeur blijft ongeveer constant.

5 DE WET VAN DE VRESELIJKE AANTREKING

Als u het slechte nieuws niet vindt, zal het slechte nieuws u vinden.

New age-goeroes geloven in de wet van aantrekking: concentreer je op positieve gedachten en er zullen positieve dingen gebeuren in je leven. En wie zich steeds zorgen maakt, zal rampspoed aantrekken. Meestal werkt de wereld niet zo. Als je kijkt naar een schattige puppy op straat, zul je de volgende dag niet worden gevolgd door hordes schattige puppy's. Toch is dit precies hoe sociale media werken: zelfs als je er niet bewust voor kiest om meer puppy's (of auto-ongelukken) te zien, zal het algoritme je voorkeur oppikken en je meer van hetzelfde geven. Als je ook maar de geringste aandacht besteedt aan slecht nieuws, zal het slechte nieuws jou weten te vinden.

6 DE WET VAN DE VERDWIJNTRUC VAN VOORUITGANG

Zodra we een oplossing vinden voor een probleem, vergeten we het oorspronkelijke probleem en zien we alleen nog neveneffecten.

Alle problemen zijn oplosbaar, maar oplossingen hebben vaak neveneffecten. Chemotherapie verwoest het lichaam, maar is toch veel beter dan onbehandelde en uitgezaaide kanker. Coronamaatregelen richtten nevenschade aan, maar zonder de maatregelen was de ravage nog groter. Vooruitgang heeft de neiging zijn sporen uit te wissen, omdat mensen vaak vergeten hoe vreselijk het oorspronkelijke probleem was. Dan krijg je oproepen als 'geen geld meer naar de politie'. Natuurlijk, de politie gebruikt soms geweld, maar de politie vermijdt veel meer geweld dan ze veroorzaakt.

7 DE WET VAN ONTSMETTEND ZONLICHT

Hoe vrijer een samenleving, hoe meer lelijke dingen er aan de oppervlakte komen.

In een dictatuur worden dissidente stemmen meedogenloos het zwijgen opgelegd. In liberale democratieën daarentegen is iedereen vrij om te klagen over zowel reëel als denkbeeldig onrecht. Dus hoe vrijer de samenleving, hoe meer geklaag hoorbaar is over onderdrukking en misbruik. Kom je op een plek waar iedereen vol lof spreekt over de machthebbers, dan ben je vrijwel zeker in een dictatuur beland.

TOT SLOT: ER ZIJN MEER IDIOTEN NODIG

Pessimisme heeft nóg een onmiskenbaar voordeel: het klinkt diepzinniger. Wie verkondigt dat we op de rand van de afgrond staan, klinkt als een scherp ziener. In haar boek *Niet het einde van de wereld* geeft de Schotse datawetenschapper Hannah Ritchie toe: 'Ik schaam me vaak om toe te geven dat ik een optimist ben. Ik stel me voor dat ik dan een paar stappen daal in de achting van mensen.'

En toch. Als we de toekomst beter willen maken, hebben we mensen nodig die de handen uit de mouwen steken – zelfs als ze daarbij het risico lopen om als volslagen idioten over te komen